

QUI VOL EL PENEDEÈS?

Una tarda d'estiu, al bell mig del Penedès, fèiem conversa amb una de les personalitats senyeres de la pedagogia a casa nostra, damunt la taula observàvem el dibuix del mapa de comarques catalanes i la proposta de divisió en vegueries. Aviat vam coincidir en la mateixa perspectiva genèrica a nivell d'administració: "el que passa -ens va comentar amb lucidesa- és que en el fons el Penedès no el vol ningú". Hi ha moments -vam pensar nosaltres- que sembla que no el vulguem ni els mateixos penedesencs.

Fem nosa ara com ara, defensant una identitat específica? Ens podem arribar a creure que la nostra és una veu pròpia? Creiem en nosaltres mateixos o anem a defensar la identitat del Penedès com la darrera de les causes perdudes?

Observada amb un cert esperit crític, potser és veritat que la realitat del darrer quart del segle XX ens mostra una terra i una ciutadania sense convenciment, a dins i a fora de casa. En arribar l'estiu, gairebé com un acte festiu més en el calendari de festes majors, un dissabte al matí els pagesos treuen el tractor i es manifesten pels carrers de Vilafranca; des de la vorera, vilatans i gent del comarquinal urbanitzat els senten cridar pel preu d'un raïm que no té reconeixement econòmic en el mercat. Potser ja són molts els que no recorden, però, que els darrers vint-i-cinc anys hem hagut d'acceptar -si us plau per força, fins i tot amb litigis als tribunals- una regió del Cava i una denominació d'origen Catalunya que a la pràctica permeten regularitzar la realitat de la denominació d'origen Penedès no a base d'estrènyer el cinturó, sinó d'ampliar l'oferta. Ara no hi ha engany i l'economia, la llei del mercat, imposa el seu criteri i fa el preu.

Després de vint-i-cinc anys, el govern del nostre país ha formulat una proposta clara per estructurar una nova divisió territorial, està a punt de dir-nos què pensa del nostre Penedès: dues comarques administratives afegides a la vegueria metropolitana barcelonina -amb respecte i preservació protectora de la identitat específica, etcètera, etcètera i etcètera...-, una altra a la de Tarragona, i l'Anoia a la vegueria de les comarques centrals. La conclusió és ben clara: adéu-siau, l'últim que surti que apagui el llum.

Des que l'onze de setembre del 2005 que l'IEP -com a resultat d'un acord aprovat majoritàriament per assentiment a l'assemblea general del 2003- va presentar el Manifest pel Penedès, s'ha mostrat més viu que mai el debat sobre l'immediat futur d'una identitat que sempre hem reivindicat específica. En l'àmbit de la nostra comarca natural la paraula Penedès s'ha fet més present que mai, el manifest primer i la reivindicació d'una vegueria pròpia després, han esdevingut presents en els fòrums de ciutadania, des de les pàgines de la premsa i els altres mitjans de comunicació fins als plenaries de les institucions de participació política.

Al darrere queden centenars d'estudis, amb el record d'aquells que en els temps més difícils van portar endavant el seu convenciment del Penedès, des del doctor Josep Estalella, Pau Casals, Pere Mas i Perera o Josep Carbonell fins als fundadors i promotors -en bona part ja traspassats- del nostre Institut. Amb ells, milers de pàgines i publicacions que ens parlen del passat i del present d'un Penedès que sembla que està condemnat a deixar d'existir. Ara es pot dir que hem vist el llop i hem cregut. Si aquest convenciment és real, la darrera paraula encara és nostra.

* * *

L'estiu ens havia de portar encara la referència malastruga del comiat de Maria Rosa Senabre i Juncosa, arqueòloga, promotora cultural, estudiosa de la nostra terra, conservadora del Museu de Vilafranca i col·laboradora constant en les activitats de l'IEP gairebé des del veïnatge del dia a dia, amb el seu despatx al costat de la secretaria de la nostra entitat, la seva rialla entusiasta ressona encara entre les pedres del pati romànic del museu.

Des de les primeries dels anys noranta, els seus treballs de recerca formen part de la bibliografia de l'IEP, i encara en el passat número 9 d'aquesta revista *Del Penedès* publicàvem –certament sense suposar ni de forma remota el dolorós fat que ens l'havia d'arrabassar pocs mesos després– el seu estudi compartit sobre la recerca a Olèrdola. Presentat a les Jornades d'Estudis Penedesencs del 1998 i darrer dels de la seva autoria que teníem pendent de publicació. Siguin aquelles pàgines reconeixement primer a la Maria Rosa, de la qual recordarem, a més d'aspectes personals vius i intensos, l'entusiasme de la seva joventut en el coneixement i l'estimació de Vilafranca i de tot el Penedès.